

Investice v EU během krize

EU OFFICE
Česká spořitelna, a.s.
Olbrachtova 1929/62
140 00 Praha 4
tel.: +420 956 718 012
fax: +420 224 641 301
EU_office@csas.cz
<http://www.csas.cz/eu>

Jan Jedlička
+420 956 718 014
jjedlicka@csas.cz

Petr Zahradník
+420 956 718 013
pzahradnik@csas.cz

Iva Dlouhá
+420 956 718 015
idlouha@csas.cz

Helena Kerclová
+420 956 718 012
hkerclova@csas.cz

Petr Zahradník

EU Office České spořitelny

Investice v EU během krize

Přístup jednotlivých ekonomik a jejich států a hospodářských politik k investicím představuje jeden z klíčových parametrů jejich budoucí úspěšnosti a prosperity a taktéž dělítko mezi těmi zodpovědnými a potenciálně se rozvíjejícími a těmi, kteří začnou ztrácet (či už ztrácejí) krok. Následující příspěvek nabídné vývoj investic v EU z nejrůznějších úhlů pohledu, jejichž společným jmenovatelem je výrazná redukce jejich objemu v průběhu nejhoršího krizového období.

Investice do hrubého fixního kapitálu: dynamika růstu

Dopad krize na vývoj investic do fixního kapitálu představoval pro většinu ekonomik EU nejvýznamnější vnitřní poptávkový šok pro drtivou většinu členských států EU, když jejich meziroční dynamika především v kritickém roce 2009 drasticky poklesla, jak ukazuje následující tabulka:

Investice do hrubého fixního kapitálu v EU (členské země eurozóny; meziroční míra růstu, %)

	1992–1996	1997–2001	2002–2006	2007	2008	2009	2010	2011 ^e	2012 ^f	2013 ^f
BE	-0,9	6,9	1,1	9,3	3,5	-11,6	-2,7	6,8	1,7	2,0
NĚM	-3,2	6,4	2,7	10,5	3,8	-22,8	10,0	7,6	2,7	7,2
EST	-	14,8	16,0	12,1	-17,9	-50,2	26,1	44,7	4,0	15,0
IR	9,3	9,1	6,3	17,9	-12,4	-23,5	-16,9	-3,0	2,4	5,7
ŘEC	7,4	10,9	10,0	37,0	1,3	-24,0	-20,0	-22,1	-5,2	6,7
ŠPA	-0,1	8,9	4,3	9,6	-3,2	-22,9	5,2	1,5	-6,1	-3,0
FR	0,8	7,6	1,1	9,1	3,5	-9,6	4,1	8,9	0,5	4,9
IT	0,0	5,3	1,4	3,2	-5,2	-16,8	11,9	-0,9	-6,9	3,5
KY	-	5,0	4,7	11,7	13,6	-0,3	-5,7	-23,1	4,0	4,0
LU	-4,3	10,9	3,4	25,4	5,8	-32,9	24,9	14,3	12,0	4,0
MAL	-	-	5,5	-4,5	-27,8	-24,3	27,7	-	-	-
NIZ	4,5	5,9	1,9	8,3	7,0	-13,2	7,5	7,6	-2,7	1,0
RAK	0,7	3,0	0,4	6,6	-0,7	-9,7	4,3	11,3	2,3	3,4
POR	1,3	9,2	-0,1	7,9	6,9	-13,0	-4,4	-13,3	-14,0	0,5
SLO	9,6	11,7	8,7	9,2	3,1	-28,9	4,4	6,3	1,2	3,5
SVK	-	2,2	4,2	4,5	1,2	-26,6	17,2	12,5	3,6	5,5
FIN	1,0	6,0	-1,3	17,8	1,5	-11,8	-6,0	12,0	-1,1	2,5
Eurozóna	0,1	6,9	2,3	9,4	1,1	-17,2	6,0	4,3	-1,4	3,9

Zdroj: Eurostat; e = předběžný odhad; f = předpověď

Investice do hrubého fixního kapitálu v EU (nečlenské země euro-zóny; meziroční míra růstu, %)

	1992–1996	1997–2001	2002–2006	2007	2008	2009	2010	2011 ^e	2012 ^f	2013 ^f
BUL	-	-	12,8	28,8	3,1	-45,0	-18,5	-	-	-
ČES	16,2	4,8	3,6	23,0	10,5	-18,3	-1,3	7,5	2,9	3,5
DÁN	3,4	6,2	3,8	4,9	-2,7	-14,6	2,2	-1,6	6,0	4,6
LOT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
LIT	-	13,5	15,1	23,4	-17,3	-50,0	19,6	25,3	4,0	8,0
MAĎ	-	10,0	4,1	11,6	1,6	-16,7	-4,2	-4,0	1,0	-2,0
POL	-	7,1	4,8	22,3	13,0	-10,8	-5,1	6,6	9,0	11,5
RUM	7,3	5,9	14,9	28,3	10,9	-27,7	6,0	7,0	4,7	7,5
ŠVE	5,1	6,1	5,2	12,9	5,5	-22,7	12,7	2,3	1,5	5,0
VBR	4,5	7,0	1,5	9,4	-5,1	-16,6	7,5	-1,9	0,0	5,0
EU-27	-	6,9	4,2	12,5	2,1	-18,5	5,8	4,1	0,2	4,7

Zdroj: Eurostat; e = předběžný odhad; f = předpověď

Členské země EU se tak v nynějším post-krizovém období zjevně rozdělují na dvě skupiny: těch, které se snaží – i s podporou účelně vynaložených veřejných výdajů – investovat a takto akcelerovat dlouhodobý hospodářský růst do perspektivních oblastí; a pro rok 2012 menšinou skupinu zemí, které nemají na investice dostatečné zdroje a nejen setrvávají na úrovni nejvýraznějšího propadu roku 2009, ale dokonce se ještě dále propadají.

Mezinárodní investiční prostředí

Investiční klima v EU. Oživení se pozvolna začíná rýsovat na horizontu, nicméně před ekonomikou EU stojí ještě dlouhá cesta k dosažení udržitelného růstu. Pod silným tlakem a při eskalaci další fáze dluhové krize se ekonomika EU ve čtvrtém čtvrtletí 2011 opět ocitla v pásmu recese. Od té doby se začínají projevovat určité známky stability, u nichž pouze budoucnost potvrdí, zda nebyly toliko přechodné a pomíjivé.

Velmi zásadní vliv na **zmrazení investičních aktivit** měl **ostrý pokles nabídky úvěrů**, jež hrozil přelít se do stavu credit crunch, jež by dále oslabil reálný ekonomický výkon. Tomu se v euro-zóně, ale například i v Británii, zamezilo mimořádným nástrojem na podporu likvidity. Redukováním napětí v bankovním financování se připravila půda pro uvolnění napětí napříč rozsáhlým rejstříkem segmentů finančního trhu v prvních měsících roku 2012.

Podnikatelský a spotřebitelský sentiment, jenž se ve druhé polovině roku 2011 ostře zhoršil, se na nízkých hladinách alespoň stabilizoval, ale zatím bez viditelných trendů obratu k lepšímu. Návrat důvěry lze považovat za předpoklad pro dynamiku oživení.

A konečně, probíhá velmi intenzivní proces rekapitalizace bank, jež sice v krátkém období bude nákladný a zvýší nároky na obezřetnost bankovního podnikání, v dlouhém období však učiní celý systém podstatně stabilnější a podstatně méně zranitelný a ohrožitelný.

Na jaře 2012 prochází ekonomika EU obdobím útlumu své výkonnosti a výstupu. Nárůst cen ropy, zpomalení růstu globálního výstupu a ztráta důvěry v důsledku intenzivní dluhové krize těžce ovlivnily ekonomiku EU, zejména na konci roku 2011. Bez ohledu na tyto vážné důvody byl pokles ekonomické aktivity spíše mělký. Vzhledem k řadě důležitých hospodářsko-politických rozhodnutí, pokroku ve fungování a vytváření institucí, dodatečným strukturálním reformám a nekonvenční měnové podpoře se podařilo vyhnout se ostřejšímu propadu ekonomické aktivity. Nicméně v roce 2012 růst HDP EU zůstane téměř plochý. S odstraňováním dočasných šoků a silící důvěrou je návrat k alespoň sub-optimálnímu ekonomickému růstu předpovídán na rok 2013.

Avšak pouze velmi málo členských zemí (měřeno ukazatelem HDP na obyvatele) bude v roce 2012 schopno dosáhnout předkrizových hodnot tohoto ukazatele. Mezi devíti z nich patří naštěstí i Česká republika, jak identifikovala zpráva, doprovázející dokument Jarního ekonomického odhadu Evropské komise z 11. května 2012. Nejpatrněji bylo toto viditelné v případě Polska, Slovenska a Bulharska; v druhé skupině reálně konvergujících je Německo a Rumunsko; ve třetí pak společně s námi Švédsko, Rakousko a Litva. Je tak patrné, že v reálně konvergující „devítce“ se nachází šest zemí ze skupiny střední a východní Evropy.

Relativně slušná pozice české republiky byla do značné míry vyvolána faktem, že potřeba řešit problém veřejných financí není v našich podmínkách tak kritický jako v jiných státech, v nichž potřeba prudkého šlápnutí na brzdu skokově zmrazila ekonomický výkon. Navíc, naší země se přímo nedotkl problém finanční krize, když banky nebyly zásadním způsobem nuceny omezit úvěrování. Na druhou stranu, na rozdíl od řady zemí této „devítky“ se české ekonomice příliš nepodařila oživovací a akcelerační fáze po drastickém propadu v roce 2008, v čemž především spočívá vysoké riziko ohrožení udržitelnosti zařazení v této výkonnostní skupině.

Jak následující tabulka pro EU znázorňuje, již v roce 2013 by měl být **hlavním faktorem hospodářského oživení a faktickým ekonomickým tahounem právě vývoj investic. Země, které nebudou investičně připraveny v tomto časovém horizontu, čelí významnému riziku, že tento nový ekonomický nástup nezachytí a jejich pozice v evropské i globální ekonomice výrazně poklesne.**

Struktura ekonomického růstu (realita a očekávání (%; meziroční růst, resp. podíl na HDP – kde dává smysl)

	2008	2009	2010	2011 ^e	2012 ^f	2013 ^f
HDP	0,3	-4,3	2,0	1,5	0,0	1,3
soukromá spotřeba	0,3	-1,8	1,0	0,1	-0,3	0,7
veřejná spotřeba	2,3	2,1	0,7	-0,1	-0,5	-0,1
celkové investice	-0,9	-12,5	-0,2	1,3	-0,9	2,2
zůstatek běžného účtu platební bilance (% HDP)	-2,0	-0,8	-0,9	-0,7	-0,4	0,0

příspěvek k růstu HDP (procentní body)						
domácí poptávka	0,4	-3,2	0,7	0,3	-0,4	0,8
zásoby	-0,2	-1,2	0,9	0,2	-0,3	0,0
čistý vývoz	0,1	0,0	0,5	1,0	0,7	0,4

Zdroj: Evropská komise, květen 2012; e = odhad; f = předpověď

K množině faktorů, jimiž následky krize přímo či nepřímo dopadají na investiční chování v Evropě a rozhodování investorů alokovat svůj kapitál právě tam, je ještě pro úplnost vhodné dodat vlivy globální ekonomiky. K těm nejsilnějším momentálně patří:

- solidní růst americké ekonomiky na konci loňského roku, jež je významně ovlivněn stimulačními a podpůrnými opatřeními v USA a jež může být dodatečným impulsem pro momentální preferenci amerického teritoria před evropským;
- zpomalení a oslabení globálního růstu (při vyloučení vývoje v EU) z 5,7 % v roce 2010 na 4,2 % v roce 2011;
- zredukoval se růst globálního obchodu (na 5,6 % v roce 2011 ze 14,9 % v roce 2010).

Globální ekonomické prostředí (reálný růst HDP, skutečnost, odhad a předpověď; %, meziroční růst)

	2008	2009	2010	2011 ^e	2012 ^f	2013 ^f
USA	-0,4	-3,5	3,0	1,7	2,0	2,1
Japonsko	-1,0	-5,5	4,4	-0,7	1,9	1,7
Asie (bez Japonska)	6,9	6,3	9,0	7,2	6,9	7,0
- v tom Čína	9,6	9,2	10,3	9,2	8,4	8,2
- v tom Indie	6,7	8,4	8,4	6,9	6,8	7,5
Latinská Amerika	4,3	-1,8	6,1	4,4	3,6	4,0
- v tom Brazílie	5,2	-0,3	7,5	2,7	3,1	4,2
země Středního Východu a severní Afriky	4,2	2,2	4,5	3,3	3,1	3,4
SNS	5,3	-6,7	4,6	4,6	3,7	3,9
- v tom Rusko	5,2	-7,8	4,0	4,3	3,6	3,8
Svět	2,8	-0,6	5,1	3,7	3,3	3,7

Zdroj: Evropská komise, květen 2012; e = odhad; f = předpověď

Investiční vývoj v EU

Po mimořádně ostrém propadu během poklesu v letech 2008 – 2009 investice (formace hrubého fixního kapitálu) se v letech 2010 – 2011 velmi pozvolně oživovaly, nicméně zůstaly hluboko pod předkrizovou úrovní (v zásadě na úrovni redukce dosažené v roce 2009). Navíc byl proces velmi křehkého a nejistého zlepšování dále přerušen, když se celková ekonomická situace a zejména její výhled ve druhé polovině roku 2011 **opět** zhoršily.

V porovnání s první polovinou roku 2011 investice v EU v zásadě stagnovaly (+0,1 %), zatímco v euro-zóně dokonce mírně poklesly (-0,5 %). **Nejistota** působila jako **hlavní překážka** pro investiční rozhodování. Dalšími faktory, jež tlumily investice, byly **klesající využívání kapacit, velmi hubený vývoj ziskovosti, přísné úvěrové podmínky a proces oddlužování společností**.

Zlom vývoje investic indikuje, že hlavně **investice do vybavení a zařízení** ve druhém pololetí 2011 oslabily, zatímco stavební investice zůstaly na slabé úrovni již počínaje vypuknutím krize.

Investice do vybavení a zařízení zrcadlem celkové ekonomické situace. Investice do zařízení a vybavení představují přibližně jednu čtvrtinu objemu hrubých fixních kapitálových investic, jež se sice odrazily ode dna dosaženého v recesi let 2008 a 2009, ale v roce 2011 opět zpomalily kvůli slabší stávající i očekávané poptávce. Celkově lze říci, že investiční cyklus oživení po roce 2009 byl dosud spíše krátký a skromný.

Složení a struktura růstu v EU a jeho dynamika

	2010	
	mld. EUR	% HDP
soukromá spotřeba	7 039,5	58,1
veřejná spotřeba	2 692,7	22,2
investice	2 254,9	18,6
změna zásob	28,8	0,2
vývoz zboží a služeb	4 980,6	41,1
konečná poptávka	16 996,5	140,2
dovoz zboží a služeb	4 875,9	40,2
HDP	12 120,6	100,0

	2006	2007	2008	2009	2010	2011e	2012f	2013f
meziroční procentní změna								
soukromá spotřeba	2,3	2,2	0,3	-1,8	1,0	0,1	-0,3	0,7
veřejná spotřeba	2,0	1,8	2,3	2,1	0,7	-0,1	-0,5	-0,1
investice	6,4	5,9	-0,9	-12,5	-0,2	1,3	-0,9	2,2
změna zásob	0,5	0,8	0,6	-0,5	0,4	0,5	0,3	0,3
vývoz zboží a služeb	9,7	5,8	1,5	-12,0	10,9	6,3	2,4	4,8
konečná poptávka	5,0	4,0	0,6	-6,6	4,1	2,2	0,2	2,1
dovoz zboží a služeb	9,6	6,0	1,2	-12,2	9,8	3,9	0,9	3,9
HDP	3,3	3,2	0,3	-4,3	2,0	1,5	0,0	1,3
příspěvek ke změně HDP (procentní body)								
soukromá spotřeba	1,3	1,3	0,2	-1,0	0,6	0,1	-0,2	0,4
veřejná spotřeba	0,4	0,4	0,5	0,4	0,2	0,0	-0,1	0,0
investice	1,3	1,2	-0,2	-2,6	0,0	0,2	-0,2	0,4
změna zásob	0,2	0,4	-0,2	-1,2	0,9	0,2	-0,3	0,0
vývoz zboží a služeb	3,6	2,3	0,6	-5,0	4,0	2,6	1,0	2,1
konečná poptávka	6,8	5,5	0,8	-9,3	5,6	3,1	0,3	3,0
dovoz zboží a služeb	-3,5	-2,3	-0,5	5,0	-3,5	-1,6	-0,4	-1,7
čistý vývoz	0,1	0,0	0,1	0,0	0,5	1,0	0,7	0,4

Zdroj: Evropská komise, květen 2012; e = odhad; f = předpověď

Na počátku roku 2012 je možné konstatovat, že blízký výhled pro investice do vybavení a zařízení je slabý, neboť korporace snížily svá produkční očekávání v souladu se sníženým využíváním kapacit (jež v roce 2009 kleslo pod 70 % z úrovně okolo 85 % v předkrizovém období); nejistota – přestože nyní mírně nižší – zůstává podstatnou brzdou pro investiční rozhodnutí. Navíc, pomalejší ekonomická aktivita vytváří tlak na zisky firem a redukuje ziskové marže, což je indikováno změnami deflátoru HDP a jednotkových nákladů práce. Navíc, v některých členských státech jsou investice do vybavení a zařízení stále ovlivněny přísnými finančními podmínkami a oddlužováním korporátní sféry. Dopad bankovní konsolidace a stabilizace na financování firemních investic do vybavení a zařízení závisí na dostupnosti dalších možností financování, například prostřednictvím korporátních dluhopisů.

Klíčové indikátory v této souvislosti, jako například **nové objednávky kapitálových statků** a nové objednávky obsažené v klíčovém **indexu nákupních manažerů** naznačují, že investice do vybavení a zařízení zůstanou celkově v roce 2012 slabé; jejich přírůstek v EU by měl být téměř plochý, v euro-zóně by měl nabýt dokonce záporné hodnoty.

Při delším výhledu do roku 2013 by však mělo dojít k jejich akceleraci až na 4,75 % v EU a 4 % v eurozóně. Všechny velké členské státy EU s výjimkou Španělska přitom očekávají významné nárůsty jejich růstových měr v případě investic.

Rezidenční a **nerezidenční stavební investice** přešly do poklesu již na samém začátku krize a více méně se na této redukované úrovni stabilizovaly v roce 2011. Bydlení, tvořící přibližně polovinu stavebních investic, zůstalo vážně zasaženo dopady krize. V několika členských státech zásoba neprodaných bytů a domů zůstávala velmi vysoká a představovala překážku pro investiční aktivitu. Zhoršení v celkové ekonomické situaci nyní přidalo cyklický protivítr. A finanční podmínky zůstávají v několika ekonomikách obtížné, zejména co se týče úvěrových standardů pro půjčky na nákupy bytů a domů.

Míra investic

Během období krize došlo nejen k výrazným poklesům **dynamiky investic v čase**, jak ukázaly předchozí pasáže, ale taktéž došlo k poměrně viditelnému poklesu **míry investic**, tedy **poměru mezi objemem investic a HDP**. Tento fakt nám současně potvrzuje, že **propad investic v době krize byl v celé Evropě významnější, než propad vývoje HDP**.

Jestliže dlouhodobě činila míra investic v EU v průběhu uplynulé dekády přibližně 22 % HDP a v těsně předkrizovém období vystoupala až nad 23 %, na konci roku 2011 dosáhla 20,2 %, přičemž na přelomu let 2009 a 2010 se pohybovala i pod 20 %. V nominálním vyjádření znamená tento pokles pro celou EU přibližně 1,2 bln. EUR.

Míra investic v EU a euro-zóně na kvartální bázi v období 2000 - 2011 (% HDP)

		EU-27		euro-zóna	
		sezónně nepřízpůsobené	sezónně přízpůsobené	sezónně nepřízpůsobené	sezónně přízpůsobené
2000	Q1	22,5	22,9	22,7	22,7
	Q2	23,2	22,8	23,2	22,4
	Q3	22,5	22,9	22,3	22,8
	Q4	23,5	23,1	22,9	22,8
2001	Q1	22,4	22,9	22,6	22,6
	Q2	22,8	22,3	22,8	22,0
	Q3	21,5	22,0	21,3	21,8
	Q4	22,3	21,9	21,9	21,9
2002	Q1	21,4	21,7	21,5	21,3
	Q2	21,8	21,5	21,9	21,3
	Q3	20,6	21,1	20,3	20,9
	Q4	21,8	21,4	21,2	21,2
2003	Q1	20,5	20,8	20,8	20,8
	Q2	21,3	20,8	21,4	20,7
	Q3	20,2	20,6	20,1	20,7
	Q4	21,3	21,0	21,1	21,1
2004	Q1	20,2	20,5	20,8	20,8
	Q2	21,0	20,6	21,5	21,0
	Q3	20,3	20,8	20,5	20,1
	Q4	21,0	20,7	21,1	21,1
2005	Q1	20,5	20,7	21,2	21,1
	Q2	23,1	21,2	22,2	21,7
	Q3	20,9	21,4	21,0	21,7
	Q4	21,9	21,5	21,9	21,9

2006	Q1	21,8	22,3	22,1	22,2
	Q2	22,9	22,5	22,8	22,2
	Q3	21,4	21,8	21,3	22,0
	Q4	22,5	22,1	22,5	22,4
2007	Q1	22,2	22,6	22,9	23,0
	Q2	22,7	22,3	23,2	22,6
	Q3	22,0	22,4	21,7	22,4
	Q4	23,5	23,1	23,1	23,1
2008	Q1	22,4	22,8	22,8	22,8
	Q2	23,5	23,2	23,5	23,0
	Q3	22,7	23,2	22,2	23,0
	Q4	22,7	22,3	21,9	21,9
2009	Q1	20,7	21,1	20,7	20,8
	Q2	20,6	20,2	20,7	20,1
	Q3	19,9	20,3	19,7	20,4
	Q4	20,2	19,9	20,0	20,0
2010	Q1	19,4	19,7	20,0	19,9
	Q2	20,5	20,1	21,1	20,6
	Q3	19,8	20,3	19,9	20,6
	Q4	20,5	20,1	20,5	20,4
2011	Q1	19,7	20,1	20,8	20,8
	Q2	20,8	20,4	21,3	20,8
	Q3	20,1	20,6	20,2	21,0
	Q4	20,6	20,2	20,7	20,7

Zdroj: Eurostat

Toky mezinárodních investic v EU v době krize

V celosvětovém kontextu došlo v době krize dokonce již počínaje rokem 2007 k počátku drastického poklesu **mezinárodních investičních toků** ve všech svých formách (přímé zahraniční investice, portfoliové investice, ostatní mezinárodní investiční toky). Tento drastický pokles (z úrovně téměř 9000 mld. EUR v roce 2007 na méně než 1 400 mld. EUR v roce 2009) neměl za řadu uplynulých dekád srovnání; po tomto bezprecedentním zmrazení mezinárodních investičních toků dochází počínaje rokem 2010 k velmi skromnému ožívování o přibližně 5 % (z úrovně 1 370 mld. EUR na 1 440 mld. EUR).

Navíc, toto skromné oživení se primárně týká regionů mimoevropských: USA, Asie a Latinské Ameriky. V tomto kontextu ještě významněji globálně vzrostly přímé zahraniční investice (FDI) celkem o 10 %. Tento nárůst však opět dominantně mířil mimo Evropu, konkrétně pak do Brazílie, Ruska, Indie a Číny. Vedle toho další rozvíjející se země a jejich ekonomiky taktéž pokračují v rostoucím podílu na globálních tocích FDI.

Výkonnost EU v rámci globálních toků. Přímé zahraniční investice (FDI): v EU jak přichází, tak i odchází toky (za do třetích zemí) pokračovaly v pádu a byly výrazně pod svojí rekordní výší z roku 2007. Toky FDI vykázaly mírné oživení v roce 2009, ale opět se podstatně propadly v roce 2010. Objem přichozích FDI se mezi léty 2009 a 2010 (z již významně redukované úrovně; jejich rekordní hodnota v roce 2007 přesáhla 400 mld. EUR) snížil z 215,7 mld. EUR na pouhých 54,2 mld. EUR v roce 2010, což představovalo další významnou redukci o 75 %. Obecně, přichází investice do EU-27 ze třetích zemí byly významně zasaženy ekonomickou krizí. **Zúžení investičních toků během finanční krize zasáhlo zejména nové členské státy.**

Odchozí FDI prokázaly obdobný trend jako v případě příchozích. Odchozí investice se snížily významně z hodnoty 280,6 mld. EUR v roce 2009 na 106,7 mld. EUR v roce 2010, což je snížení o 62 %. Navíc odchozí toky poklesly pod svoji úroveň roku 2004 a zcela tak eliminovaly trend nárůstu odchozích toků, který se udál v období 2004 – 2007. Ekonomická krize a následné velmi vážnoucí oživení pokračovalo a působilo na redukci odchozích toků FDI z EU, když podnikatelé v EU zůstali váhajícími k investování jak doma, tak v zahraničí a přístup k financování (a jeho náklady) bylo i nadále vážným tématem nadále obtížného ekonomického prostředí.

Vnitrouniní toky FDI kompenzovaly pouze marginálně redukci toků FDI mimo EU. V období 2009 – 2010 tyto vzrostly ze 128,7 mld. EUR na 145,6 mld. EUR. Vnitrouniní investiční toky se tak mírně zvýšily, zatímco příchozí a odchozí investice do a z EU poklesly. Ačkoliv vnitrouniní investiční toky poklesly po svém vrcholu v roce 2007 ostřeji, vykazaly následně dřívější známky oživení. **V krátkém období během krize se zdá, že toky FDI v EU se spíše přeorientovávají na investice uvnitř EU a nikoliv ve prospěch toků mířících vně EU.** Nicméně v absolutním vyjádření hladina vnitrouniní toků zůstává rovněž spíše potlačena.

Toky FDI prováděné prostřednictvím institucí se zvláštním účelem (typu CzechInvest) hrály významnou roli ve výsledcích za rok 2010. Nynější ekonomická, dluhová a finanční krize vrhá dlouhý stín na ekonomické prostředí a klima. **Důvěra v trh a tedy i investice se nemůže významně oživit**, dokud nebude dluhová krize řádně vyřešena. Důvody stojící za rozdíly mezi změnami v tocích FDI tak, jak jsou identifikovány v EU a ostatních částech světa však mohou být pouze částečně vysvětleny nejistotou způsobenou dluhovou krizí v EU. Další faktory, jako například tržní vnímání a dlouhodobá perspektiva, rovněž sehrává svoji roli.

Fúze a akvizice

V souladu s pokračujícím trendem slabosti ekonomického prostředí, celkové přeshraniční fúze a akvizice (v součtu jak ze třetích států, tak ostatních států EU) se v roce 2010 oživily o 30% (podle předběžných údajů však za rok 2011 vykazaly opět pokles). Nicméně i v roce 2010 byly stále na úrovni 64 % stavu roku 2007, jež představoval jejich rekordní objem.

Na straně druhé počet obchodů pokračoval v oživení. Rozdíl v trendu mezi počtem obchodů a jejich hodnotou naznačuje orientaci směrem k menším obchodům v pokračujícím nejistém podnikatelském prostředí.

Tabulka: Aktivity fúzí a akvizic v EU (2000 – 2011)

	přeshraniční v rámci EU		příchozí do EU		celkem	
	počet obchodů	objem (mil. EUR)	počet obchodů	objem (mil. EUR)	počet obchodů	objem (mil. EUR)
2011 (předběžně)	1 599	49 092	773	38 220	2 372	87 312
2010	1 054	44 026	732	67 817	1 786	111 843
2009	986	56 838	641	29 353	1 627	86 191
2008	1 322	90 819	931	34 162	2 253	124 981
2007	1 482	229 253	926	76 143	2 408	305 396
2006	1 401	175 983	963	84 233	2 364	260 216
2005	1 500	244 319	929	60 647	2 429	304 966
2004	1 193	71 954	809	53 589	2 002	125 543
2003	1 121	33 543	625	47 598	1 746	81 141
2002	1 163	74 762	667	64 115	1 830	138 877
2001	1 353	125 181	695	63 265	2 048	188 446
2000	1 584	456 703	830	75 439	2 414	532 142

Zdroj: Evropská komise